

Mandat

FELLES INFRASTRUKTUR OG TJENESTER FOR FAIR FORSKNINGSDATA

VERSJON 1.1

Denne fylles ut ved behandling, ved BP1:

Prosjektnummer:	Saksnummer:	
Behandlet dato: 8.10.2021	Behandlet av (ansvarlig linjeleder): Styringsgruppen	Utarbeidet av: Katrine Weisteen Bjerde, Nina Karlstrøm, Siri Lader Bruhn
Beslutning: Videreføre utredning ihht mandatet.		
Bemanning av neste fase Leder av utredningsarbeidet: Andre:		Neste fase ferdig: 31.12.2021

Innhold

1.	Bakgrunn.....	4
2.	Hensikten med utredningen.....	5
2.1.	Hvilke behov skal dekkes?	5
2.2.	Hvilke endringer skal prosjektet skape?	6
3.	Føringer for et eventuelt prosjekt	6
3.1.	Sammenheng med andre prosjekter?.....	6
3.2.	Er direkte involvering av andre virksomheter aktuelt?.....	7
3.3.	Er det aktuelt å gjøre anskaffelse(r) for å gjennomføre prosjektet?	7
3.4.	Politiske føringer og andre rammebetingelser	7
3.5.	Virksomhetsarkitektur.....	7
3.6.	Avgrensning.....	7
4.	Erfaringer og annen nyttig informasjon	8
5.	Beskrivelse	8
5.1.	Organisering og ansvar.....	8
5.1.	Interessenter	9
5.2.	Resultater	9
5.2.1.	Oppdatert oversikt over relevante infrastrukturer og tjenester	9
5.2.2.	Nettside med oversikt over tjenester	9
5.2.3.	Norsk begrepsapparat knyttet til forskningsdata	9
5.2.4.	Retningslinjer for infrastrukturer og tjenester knyttet til forskningsdata	10
5.2.5.	Anbefalinger for videre arbeid	10
5.3.	Kostnader, tidsramme og ressursbehov	10

ENDRINGSLOGG

Versjon	Dato	Endring	Produsent	Godkjent
0.3	14.1.2021	Første utkast til fagutvalget	Katrine Weisteen Bjerde, Siri Lader Bruhn, Nina Karlstrøm etter innspill fra Ingrid Heggland, Gard Thomassen m.fl.	
0.4	2.2.2021	Versjon til Unit LM. Justert etter kommentarer fra fagutvalget.	Katrine Weisteen Bjerde	Frode Arntsen
0.5	22.2.2021	Versjon til Digitaliseringsstyret. Justert etter behandling i Unit LM 9. februar	Katrine Weisteen Bjerde	Frode Arntsen
0.9	18.8.2021	Oppdateringer før første behandling i styringsgruppen Noe tillegg på bakgrunnsinformasjon, oppdatering av tidsplan og deltagerliste	Katrine Weisteen Bjerde	Nina Karlstrøm
1.0	1.9.2021	Endringer som avtalt i styringsgruppemøte 24.8. Sendt ut til styringsgruppen for siste gjennomsyn	Katrine Weisteen Bjerde	
1.1.	30.9.2021	Justeringer etter innspill fra utredningsgruppen. Tydeliggjøring av hensikt. Endret ordlyd knyttet til leveranse på retningslinjer. Sluttdato flyttet til 1.3.2022.	Katrine Weisteen Bjerde	

DISTRIBUSJONSLOGG

Versjon distribuert	Dato	Navn
Fagutvalg for forskning		
Fagutvalg for IMD		
HK-dir ledergruppe		Kristin Selvaag
Tjenesteråd forskning		
Interessenter nevnt i kapittel 5.2		

1. BAKGRUNN

EU og Forskningsrådet stiller begge krav til at forskningsprosjekter lager en datahåndteringsplan, og det stilles krav til at forskningsdata i så stor grad som mulig skal gjøres tilgjengelige for andre etter prosjektavslutning i henhold til FAIR-prinsippene (gjenfinnbare, tilgjengelige, samhandlende og gjenbrukbare). Et hovedprinsipp i regjeringens *Strategi for tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata*¹ er at forskningsdata skal være så åpne som mulig og så lukket som nødvendig.

Digitaliseringsstyret for høyere utdanning og forskning godkjente sektorenes handlingsplan for digitalisering i mai 2020. To av målbildene og flere av initiativene under temaet forskning i handlingsplanen er relevante for tjenester knyttet til FAIR forskningsdata.

Målbilder for forskning

- **MF2:** Forskere gjør resultater fra forskningen (publikasjoner, data og annet) enkelt gjenfinnbare og i så stor grad som mulig tilgjengelige for gjenbruk.
- **MF3:** Forskere har tilgang til et oversiktlig og brukervennlig tjenestetilbud som støtter både faglige og administrative oppgaver.

Initiativer under temaet forskning:

- **F1: Profesjonalisert forskningsstøtte.** Støttetjenester som forenkler alle trinn i forskningsprosessen og sikrer at registrert informasjon kan gjenbrukes.
- **F3: Tjenester for å støtte samarbeid.** Forskere skal enkelt og sømløst kunne samarbeide med kolleger nasjonalt og internasjonalt, og på tvers av fagområder.
- **F6: Tilgjengeliggjøring av forskningsdata.** Forskningsdata fra norske forskningsinstitusjoner skal følge FAIR-prinsippene (gjenfinnbare, tilgjengelige, samhandlende og gjenbrukbare).
- **F8: Felles tjenester for lagring og beregninger.** Sikre forskere og andre tilgang til generiske tjenester for lagring og beregning.

Som del av forarbeidet med handlingsplanen, gjennomførte Unit våren 2018 en kartlegging av nasjonale fellestjenester, pågående prosjekter, behov og muligheter for nye tjenester i forskningen. Kartleggingen viste at tjenester for ulike faser av livsløpet for forskningsdata i større eller mindre grad finnes, enten som nasjonale tjenester eller ved de enkelte institusjonene. Ved mange institusjoner oppleves imidlertid utvalget av tjenester som forvirrende og/eller mangelfullt, og det meldes at det i for liten grad er mulig å gjenbruke informasjon (metadata) som er registrert. Kartleggingen avdekket også at tjenestene delvis overlapper og at det i tillegg er flere initiativer på gang for å etablere nye tjenester.

Også internasjonalt fins det en rekke tjenester som allerede brukes av mange av fagmiljøene, og det er en rekke store prosjekter i gang både for å utvikle nye og bedre tjenester og for å sammenkoble de eksisterende.

Fagutvalg for forskning prioriterte for 2021 to tiltak knyttet til forskningsdata:

- Kartlegge infrastruktur og tjenester knyttet til forskningsdata og definere retningslinjer for at en tjeneste skal kunne regnes som nasjonal tjeneste
- Kartlegge eksisterende tjenester for langtidslagring² av forskningsdata og utrede behovet for å komplettere disse.

Det foreslås å kombinere disse to tiltakene i en samlet utredning som beskrevet videre i dette dokumentet.

---

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonal-strategi-for-tilgjengeliggjoring-og-deling-av-forskningsdata/id2582412/>

² Det mangler et godt norsk begrepsapparat rundt forskningsdata. Det foreslås at dette blir en av oppgavene i utredningen.

2. HENSIKTEN MED UTREDNINGEN

Hovedhensikten med utredningen er å fremskaffe informasjon som gir veiledning til både institusjonene og den enkelte forsker om relevante infrastrukturer og tjenester som finnes i dag, samt gir veiledning til tjenestetilbyderne gjennom felles retningslinjer for hvilken funksjonalitet tjenestene bør tilby. Utredningen skal også identifisere eventuelle behov for nye eller forbedrede infrastrukturer og tjenester. Dette beskrives i mer detalj videre i dette kapitlet.

Resultatene fra arbeidet vil også være en viktig del av kunnskapsgrunnlaget for innspill til ny langtidsplan for høyere utdanning og forskning.

Den planlagte utredningen står som et selvstendig arbeid. Hvorvidt utredningen følges opp med konkrete forslag til påfølgende fellesprosjekter, vil være avhengig av resultatene, og gjennomføring av eventuelle prosjekter vil være opp til Digitaliseringsstyret å beslutte.

2.1. Hvilke behov skal dekkes?

Både ny personvernforordning (GDPR)³ og helseforskningsloven⁴ stiller krav til at forskningsdata skal lagres trygt i henhold til graden av beskyttelsesbehov for dataene. Særlig med innføringen av GDPR er det blitt tydelig at mange forskere opplever det krevende å forstå hvordan ulike typer data skal håndteres og hvilke tjenester de kan og bør bruke i ulike faser av et prosjekt. For en del typer data er det også gode grunner (f.eks. personvern, sikkerhetshensyn eller begrensninger knyttet til immaterielle rettigheter) til at de ikke kan deles åpent.

For å nå målet om at forskningsdata skal behandles forsvarlig i alle faser av et forskningsprosjekt, men samtidig være så åpent tilgjengelig som mulig, er det nødvendig gjennom hele forskningsprosessen å gi forskerne tilgang til tjenester, som bidrar til å nå begge disse målene på en hensiktsmessig og minst mulig arbeidskrevende måte.

Figur 1. Livsløpet for forskningsdata

Utredningen er et første steg på veien for å identifisere hva som mangler for å dekke disse behovene. Følgende aktiviteter skal gjennomføres:

1. Etablere et sett med norske begreper for bruk knyttet til forskningsdata. Oppgaven med å foreslå et slikt begrepsapparat foreslås satt ut til en arbeidsgruppe under den norske noden av RDA (Research Data Alliance).
2. Gjennomføre en oppdatert kartlegging av eksisterende infrastrukturer og tjenester for håndtering av forskningsdata i alle faser av arbeid med forskningsdata. Kartleggingen skal dekke internasjonale tjenester, nasjonale tjenester og lokale tjenester som tilbys til brukere utenfor egen institusjon. Kartleggingen skal dekke både persondata og andre typer data. Det skal legges mest vekt på

³ Personopplysningsloven: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-15-38/KAPITTEL_1#%C2%A71

⁴ <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-20-44>

generiske tjenester, men fagspesifikke tjenester kan være aktuelt å ta med dersom de har potensial til å benyttes utenfor det opprinnelige fagområdet. Kartleggingen skal være et supplement til tidligere kartlegginger som er gjort og til nasjonale og internasjonale veikart for forskningsinfrastrukturer og skal bygge på disse.

3. Synliggjøre resultatene av kartleggingen på en nettside i tilknytning til openaccess.no/ openscience.no. Nettsiden skal inneholde en oversikt over anbefalte tjenester og eksemplifisere og visualisere disse på en måte som gjør det enklest mulig å finne frem i informasjonen.
4. Definere retningslinjer med et sett kriterier som tjenester knyttet til forskningsdata bør oppfylle. Informasjon om hvilke kriterier den enkelte tjeneste oppfyller, kan publiseres på nettsiden i pkt 3.
5. Gi anbefalinger for eventuelle videre prosjekter for å komplettere kartlagte tjenester, med spesiell vekt på langtidslagring⁵ av forskningsdata.

2.2. Hvilke endringer skal prosjektet skape?

Utredningen skal skape følgende endringer:

- Dialogen om temaet forskningsdata forenkles og risikoen for misforståelser reduseres ved at fagmiljøet får et felles norsk begrepsapparat.
- Institusjonene får tilgang til en felles ressurs (nettstedet) som de kan bruke i sitt arbeid med å veilede sine forskere.
- Leverandører av (potensielle) fellestjenester knyttet til forskningsdata får klare signaler om hva de bør gjøre av endringer for å opprettholde eller etablere sin tjeneste som en nasjonal tjeneste.
- Tjenesteleverandører og forskningsinfrastrukturer vil få bedre oversikt over andre tilbydere i "markedet" som det vil være naturlig å samarbeide med og koble sine tjenester opp mot.
- Det etableres et kunnskapsgrunnlag som kan brukes av tjenesteråd/fagutvalg for forskning til å foreslå nye prosjekter/tiltak som på lengre sikt skal bidra til følgende gevinster:
  - Forskerne skal slippe å bruke unødig tid på å finne ut hvilke tjenester som finnes og hva som egner seg til deres bruk
  - Forskerne skal oppleve at trygg håndtering av informasjon som ikke kan lagres åpent, blir enklere
  - Forskerne skal få hjelp til å gjøre sine data kontrollert tilgjengelige for kolleger til bruk i senere forskning
  - Forskerne skal få hjelp til å gjøre sine data åpent tilgjengelig for gjenbruk når innholdet gjør dette mulig
  - Forskerne skal i størst mulig grad få tilgang til tjenester som egner seg for samarbeid om datasett i prosjektperioden

3. FØRINGER FOR ET EVENTUELT PROSJEKT

3.1. Sammenheng med andre prosjekter?

Prosjektet er ikke direkte avhengig av andre prosjekter, men det planlegges å samarbeide nært med utvalget som utreder bruk av lisenser for forskningsdata (Aronsen-utvalget).

Unit har nylig overtatt ansvaret for publisering av resultatene fra prosjektet Open Science Toolbox. Disse resultatene vil også publiseres på openscience.no, og resultatene av kartleggingen bør sees i sammenheng med dette.

Før sommeren fikk Forskningsrådet i samarbeid med HK-dir, Unit, NSD og Uninett/Uninett Sigma2 et oppdrag med tittelen *Datagrunnlag for mulig opptrappingsplan og grunnlagsdokument for investering i*

---

⁵ Med langtidslagring menes her arkivering og forvaltning av dataene i mange år etter at en forsker/forskergruppe har avsluttet sitt prosjekt og i størst mulig grad har arkivert dataene i henhold til FAIR-prinsippene. Mange tjenester som tilbyr arkivering oppfyller slike krav, men ikke alle gjør det.

infrastruktur for FAIR forskningsdata og særlig relevante forvaltningsdata for forskning. Mandatet for oppdraget ligger tett opp til mandatet for denne utredningen, og det vil være et nært samarbeid mellom de to arbeidene. Det er sannsynlig at dette mandatet også kan bli justert som følge av avtaler om arbeidsdeling mellom de to oppgavene.

Resultatene av kartleggingen forventes å bli et godt kunnskapsgrunnlag for arbeidet med innspill til ny langtidsplan for høyere utdanning og forskning.

3.2. Er direkte involvering av andre virksomheter aktuelt?

Det er sentralt for utredningen at både leverandører av relevante tjenester og ikke minst brukerinstitutionene involveres i arbeidet. Dette beskrives nærmere i kapittel 5.

3.3. Er det aktuelt å gjøre anskaffelse(r) for å gjennomføre prosjektet?

Det er planlagt bruk av konsulenttjenester for prosessledning, bistand til sekretariat og etablering av nettside som del av utredningen. Behovet kan dekkes under eksisterende rammeavtaler i Unit.

3.4. Politiske føringer og andre rammebetingelser

Nasjonal strategi for tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata⁶

Nasjonal strategi for tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata (heretter kalt Forskningsdatastrategien) ble vedtatt i desember 2017. Strategien stadfester blant annet at «Forskningsdata skal være så tilgjengelige som mulig, så lukkede som nødvendig» og at Norge slutter seg til EUs FAIR-prinsipper som sier at forskningsdata skal være gjenfinnbare (findable), tilgjengelige (accessible), samhandlende (interoperable) og gjenbrukbare (reusable).

Ett av kapitlene omhandler behovet for bedre teknisk tilrettelegging og bedre faglig samordning nasjonalt. «Det er behov for større grad av samordning mellom tilbydere av nasjonale forskningsdataarkiver, slik at tjenestene fremstår oversiktlige for brukerne.» I strategien slås det fast at regjeringen vil be Unit om «å bidra til at tjenestetilbydere av nasjonale forskningsdataarkiver samordner seg» og «å bidra til informasjon om nasjonale forskningsdataarkiver og -tjenester, slik at tjenestene fremstår samlet og lett tilgjengelige for alle forskere og forskningsutførende institusjoner».

Digitaliseringsstrategi for universitets- og høyskolesektoren

Arbeidet er i tråd med utkastet til ny Digitaliseringsstrategi for universitets- og høyskolesektoren. Der foreslås blant annet følgende strategiske handlingsområde:

Etablere en helhetlig forskningsinfrastruktur som er i tråd med FAIR-prinsippene for deling av data, og som er kompatible og integrert med nasjonale og internasjonale løsninger.

3.5. Virksomhetsarkitektur

Ikke aktuelt for dette prosjektet.

3.6. Avgrensning

I dette arbeidet vil det være formålstjenlig å skille mellom generiske tjenester og tjenester som er rettet inn mot spesifikke fagområder og/eller bruksområder. I all hovedsak vil det være de generiske tjenestene som er relevante for betegnelsen fellestjenester. De mer fagspesifikke tjenestene/infrastrukturene er imidlertid ofte et viktig bindeledd mellom lagring og arkivering på den ene siden og deling og gjenbruk av data på den andre siden, og bør derfor også være en del av kartleggingsarbeidet i den grad de oppfattes som relevante. I denne forbindelse vil det være naturlig å ta utgangspunkt i Forskningsrådets veikart for

---

⁶ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonal-strategi-for-tilgjengeliggjoring-og-deling-av-forskningsdata/id2582412/sec1>

forskningsinfrastruktur, som presenterer landskapet og beskriver behovet for datainfrastrukturer innenfor de ulike områdene.

Den planlagte nettsiden vil i utgangspunktet ikke omfatte disse fagspesifikke infrastrukturene, men vil kunne vise til dem når de er nært knyttet opp til de omtalte fellestjenestene.

I anbefalingene for videre arbeid skal hovedfokus legges på tjenester og tilbud som eksplisitt bidrar til å gjøre data FAIR. Som eksempel kan nevnes datahåndteringsplaner, der deler har lite med FAIR å gjøre, mens andre deler vil være direkte relevante.

4. ERFARINGER OG ANNEN NYTTIG INFORMASJON

Det er etablert tjenester for å dekke deler av behovet ved en rekke institusjoner, og denne erfaringen må utnyttes.

Ellers er følgende dokumenter og prosjekter relevante å hente kunnskap fra:

- Norsk veikart for forskningsinfrastruktur/ESFRI Roadmap
- Uninetts kartlegging av lagringsbehovet i UH-sektoren⁷
- Datadelingsprosjektet
- EOSC-Nordic
- Sveriges rapport
SOU 2021:65 - Stärkt fokus på framtidens forskningsinfrastruktur
- Rapportene fra de ulike arbeidsgruppene i etableringen av EOSC Association
- Open Science Toolbox
- Lokale prosjekter ved flere institusjoner for veiledning til forskere knyttet til forskningsdata (Veiledningstjenester hos NSD, Forskerportalen ved Helse Midt-Norge/NTNU, eVIR ved UiO, skyløsninger for forskningsdata, ELN/RSpace, Open Science Framework ved UiT)
- Videreutvikling av forskningsdataarkivene NSDs dataarkiv, DataverseNO, NIRD (Sigma2), TSD og SAFE
- Nasjonalt vitenarkiv i regi av Unit
- Videreutvikling av tjenester hos NSD og Sigma2 for å lage datahåndteringsplaner
- Nasjonale og lokale prosjekter og aktiviteter ved flere større institusjoner for lagring/arkivering og tilgjengeliggjøring av forskningsdata (Forskerportalen (tidligere TSD light) ved UiO, NICE ved NTNU, NORDi ved NSD, BIRD i Unit, DataverseNO ved UiT, Helse Vest/Helse Bergen, RIFF i Helse Sør-Øst/Sykehuspartner, Surveybanken ved OsloMet, ...)
- Microdata.no og Helsedataprogrammet? Disse tilgjengeliggjør primært data som er samlet inn via annen aktivitet enn forskning, men det kan likevel være gode erfaringer å hente
- Diskusjoner med Nasjonalbiblioteket og Arkivverket om langtidslagring av forskningsdata
- Arbeid i den nyetablerte nasjonale noden av Research Data Alliance (NO-RDA)

5. BESKRIVELSE

5.1. Organisering og ansvar

Forslag til organisering og ansvar:

- En styringsgruppe med representanter fra sentrale brukerinstitusjoner, HK-dir og Unit fatter beslutninger om utredningens fremdrift og leveranser
- En utredningsgruppe med deltagere fra forskningsinstitusjonene
- Et sekretariat bestående av innleid konsulent og deltagere fra Forskningsrådet, NSD og Unit
- En referansegruppe bestående av personer fra relevante tjenesteleverandører og fra bibliotek/forskningsadministrasjon, som vil delta med løpende innspill og kommentarer

⁷ <https://www.uninett.no/rapport-dette-er-lagringsbehovene-i-kunnskapssektoren>

- En referansegruppe av forskere som vil bli bedt om å kommentere arbeidet underveis
- Prosessleder har ansvar for fremdrift gjennom utarbeidelsen av delleveranser, planlegger aktiviteter for gjennomføring av arbeidet og har løpende dialog med utredningsgruppen, referansegrupper og andre interessenter for faglige innspill.

5.1. Interessenter

Følgende interessenter involveres:

Interessenter	Type involvering
Institusjoner i UH-sektoren, helsesektoren og instituttsektoren	Beskrivelse av egne anbefalinger og tjenester til forskerne og av behov. Involvering av enkeltforskere i kartlegging og beskrivelse av behov.
Nasjonale tjenesteleverandører og institusjoner med relevante tjenester som tilbys nasjonalt (NSD, Uninett Sigma 2, Unit, UiO, UiB, UiT, SSB, Helsedataprogrammet...)	Beskrivelse av egne tjenester. Bidrag i utarbeidelse av anbefalinger.
NO-RDA	Den norske noden av Research Data Alliance (RDA). Utarbeide forslag til norsk begrepsapparat.
Arkivverket og Nasjonalbiblioteket	Langtidslagring av data
Fagutvalg for forskning og Tjenesteråd for forskning	Forankring, råd om strategiske veivalg
Fagutvalg for IMD	Forankring av utvalget av tjenester og forslag til videre arbeid
Fagutvalg for informasjonssikkerhet og personvern	Forankring av problemstillinger knyttet til informasjonssikkerhet og personvern

5.2. Resultater

5.2.1. Oppdatert oversikt over relevante infrastrukturer og tjenester

Det første som skal gjøres er en oppdatert kartlegging ift det som tidligere er gjort av Unit og Forskningsrådet. Selve kartleggingen tenkes satt ut som et oppdrag til eksterne, mens oppdragsbeskrivelsen utformes av utredningsgruppen.

5.2.2. Nettside med oversikt over tjenester

Resultatet av kartleggingen skal visualiseres i form av en nettside i tilknytning til opendscience.no/ openaccess.no. Det skal vises en oversikt over fellestjenester og hvilken funksjonalitet disse tilbyr, og tjenestene skal kobles til de ulike fasene av forskningsprosessen der de er relevante å bruke.

5.2.3. Norsk begrepsapparat knyttet til forskningsdata

Det skal utarbeides et sett med norske begreper for å forenkle dialogen mellom aktørene på forskningsdataområdet. En arbeidsgruppe i regi av den norske RDA-noden (heretter kalt NO-RDA) vil bli gitt i oppdrag å utarbeide et forslag til begrepsapparat. Innledningsvis må det lages en oppdragsbeskrivelse til arbeidsgruppen, der det beskrives hvem som er målgruppe og i hvilken sammenheng begrepsapparatet tenkes brukt.

5.2.4. Retningslinjer for infrastrukturer og tjenester knyttet til forskningsdata

Det skal lages retningslinjer med et sett kriterier som brukermiljøene og tjenesteleverandørene i fellesskap er enige om at tjenester som ønskes tilbudt som fellestjenester bør oppfylle. På nettsiden skal det angis hvorvidt de ulike tjenestene oppfyller disse kriteriene. Retningslinjene skal være et mål å strekke seg mot for tjenesteleverandørene og gi veiledning til institusjoner som skal vurdere ulike tjenester for egen bruk.

5.2.5. Anbefalinger for videre arbeid

Utredningen skal gi anbefalinger for videre prosjekter der man finner dette nødvendig for å komplettere kartlagte tjenester. Selv om flere områder er aktuelle for forslag om videre prosjekter, har Fagutvalg for forskning bedt om at det spesielt legges vekt på å identifisere behov for komplettering når det gjelder tjenester for langtidslagring av forskningsdata.

5.3. Kostnader, tidsramme og ressursbehov

Tidsrammen for utredningen er fra 15. april 2021 til 1. mars 2022.

Prosjektet finansieres av midler fra Digitaliseringsstyret.

- Det er behov for å leie inn eksterne konsulenter til å gjennomføre selve kartleggingen og til å lede sekretariatet.
- HK-dir, Unit og NSD vil delta i sekretariatet for utredningsgruppen med en timepris på kr 1250.
- Det forutsettes deltagelse i utredningsgruppen fra et utvalg av forskningsinstitusjonene. Deltagelse vil normalt finansieres av institusjonene, men frikjøp kan eventuelt avtales dersom dette er nødvendig for deltagelse eller dersom enkeltmedlemmer får en større belastning enn opprinnelig planlagt.
- Det er likeledes mulig at enkelte av deltagerne i arbeidet med begrepsapparat må frikjøpes.
- Deltagelse i styringsgruppen honoreres ikke.

Totalt budsjett for utredningen er 2,43 mill.

Arbeidet vil i det alt vesentlige bestå av møtevirksomhet og utarbeidelse av dokumenter. Møter i alle fall i første halvår 2021 forutsettes gjennomført digitalt. Det beregnes inntil videre 2 fysiske møter i høsthalvåret.

Rolle	Navn	Antatt ressursbruk
Prosesseier	Frode Arntsen, Avdelingsdirektør forskningstjenester, Unit	20 t fordelt på 5 styringsgruppemøter + dialog med prosessleder
Styringsgruppe	Tomas Willebrand, INN (leder) Jørgen Berge, UiT Maria-Carme Torras, UiB Gard Thomassen, UiO Solveig Flock, Forskningsrådet Nina Karlstrøm, Unit Katrine Weisteen Bjerde, HK-dir	15 t fordelt på 5 styringsgruppemøter (2t + 1t forberedelse)
Utredningsgruppe	Magnus Aronsen, UiO (leder) Erik Ø. Sørensen, NHH Karoline Daugstad, NTNU Susan Nacey, INN Valeria Tafintseva, NMBU Audun Beyer, Høyskolen Kristiania Wenche Reed, OUS Haakon Skogseth, St.Olav	Ca 8 t pr måned

	Frode Eika Sandnes, OsloMet Kjell Morten Stormark, NORCE Kirsti Klette, UiO Arne Solli, UiB Ane Gabrielsen, NTNU Elin Stangeland, UiO	
Prosessleder/sekretariat	Gjermund Lanestedt og Kristin Brænden, Agenda Kaupang, innleiet under ledelse av HK-dir Katrine Weisteen Bjerde, HK-dir	En senior + en junior konsulent. Varierende fra full tid i enkelte perioder til svært lav aktivitet i andre. Antatt 50% (til sammen) i snitt.
Andre deltagere sekretariat	Nenitha Dagslott, Forskningsrådet Ulrike Jaekel, Forskningsrådet Trond Kvamme, NSD Solveig Wikstrøm, Unit	5-6 ukesverk
Nettside – teknisk hjelp	Innleiet konsulent fra Bouvet under ledelse av Unit	4-5 ukesverk
Arbeidsgruppe for begrepsapparat	Trond Kvamme, NSD (koordinator) Peder Gammeltoft, UiB Agata Bochynska, UiO, Ellen M. Samdahl Flatby, NTNU Karin Rydving, UiB Philipp Konzett, UiT Katrine Segadal, NSD Jan Erik Garshol, Unit Ingrid Heggland, NTNU Maria Francesca Iozzi, Uninett Sigma2 Margaret Louise Fotland, UiO	Ca 200 t
Referansegruppe fra leverandører av nasjonale generiske dataarkiver	Per Pippin Aspaas, UiT Torgeir Christiansen, UiO Agata Bchynska, UiO Jan Meijer, Uninett Maria Francesca Iozzi, Uninett Sigma2 Hans Eide, Uninett Sigma2 Gard Thomassen, UiO Philipp Konzett, UiT Jan Erik Garshol, Unit Katrine Segadal, NSD	
Referansegruppe av forskere	Ida Aasebø, UiO Katrine Røe Redalen, NTNU Rafi Ahmad, INN Lise Amy Hansen, AHO August Wierling, HVL Audun Beyer, Kristiania Berit Johnsen, KRUS Anne Elise Eggen, UiT Lilli Mittner, UiT Lars-Erik Solberg, Nofima	

	Tor Erik Jørgensen, Nord Trygve Skjold, UiB	